

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

1. Σ «Στερεότυπα αντιπαράτιθεται ...αξιολογικής κρίσης πάντοτε.», «Το παλιό είναι καλό ... όχι ως ιστορική εξέλιξη» (1^η παράγραφος)
2. Λ «Ας αναρωτηθούμε ωστόσο ... η πραγματική ζωή τους». (2^η παράγραφος)
3. Λ «Πάνω από όλα, η παράδοση – τρόπος ζωής Μηχανισμούς του κράτους». (3^η παράγραφος)
4. Σ «Έτσι άρχισαν οι αναβιώσεις ... με νέα νοήματα». (4^η παράγραφος)
5. Σ «Ένα «μετά» που μας επιστρέφει ... στα αδιέξοδα της μεταβιομηχανικής εποχής». (5^η παράγραφος)

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Γλωσσικά σχόλια:

- την ταπεινή μας καταγωγή·
- τον σκληρό και υποτιμημένο τρόπο ζωής·
- το αστικό σύνθημα·
- οι ρίζες ήταν πια ξεραμένες και έπρεπε να τις ξαναφυτέψουμε (συνυποδήλωση)·
- πλαίσιο ωραιοποίησης·
- μια ολόκληρη βιομηχανία·
- νέο ψευτο-ρομαντισμό.

Σχόλια στίξης (χρήση των εισαγωγικών):

- «χωριάτικο» τρόπο ζωής (υποτιμητικός χαρακτηρισμός, χρησιμοποιούμενος ειρωνικά)·

- «μετά» (στερεότυπος περιληπτικός δείκτης που αναφέρεται σε όλα όσα εκπροσωπεί η παράδοση για τον σύγχρονο, μεταβιομηχανικό άνθρωπο).

[Προσοχή, για την πλήρη απάντηση, απαραίτητα μόνο 5]

Όλα τα σχόλια, γλωσσικά και στίξης, συν-διαμορφώνουν το δηκτικό και ειρωνικό ύφος του αποσπάσματος.

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

α. Ο αρθρογράφος χρησιμοποιεί α' πληθυντικό πρόσωπο στην τελευταία φράση του Κειμένου 2, επειδή επιδιώκει να εντάξει και τον εαυτό του στο συλλογικό υποκείμενο των Νεοελλήνων, για τους οποίους υποστηρίζει ότι το σημαντικότερο είναι να νικήσουν όχι τους άλλους, αλλά τον εαυτό τους, τις δικές τους ιδεοληψίες και αυταπάτες. Στο πλαίσιο της πρόθεσής του να καταγγείλει τους εθνικούς μύθους, που κατακλύζουν το θυμικό του ελληνικού λαού και αναστέλλουν την πρόοδό του, η χρήση του α' πληθυντικού απαλύνει το επικριτικό ύφος και δημιουργεί προβληματισμό (για ενδοσκόπηση και αυτοκριτική όλων), στοχεύει στην ευαισθητοποίηση του δέκτη σε θέματα ορθής νοοτροπίας και στάσης απέναντι στην ιστορία και στο έθνος.

β. Στοιχεία προφορικότητας (για πλήρη απάντηση απαραίτητα μόνο 3):

- να ταΐζουμε με αυτούς τα σχολικά μας βιβλία ·
- το παραμύθι (περί «βαριάς βιομηχανίας») ·
- όσοι τρώνε πόρτες ·
- στα ζόρια μας ·
- έχουμε στήσει μια χαρά το παραμύθι μας ·
- πάντα ζαχαρώνουμε τους απέναντι.

Τα στοιχεία προφορικότητας στο Κείμενο 2 καθιστούν το ύφος οικείο και προσιτό, κάτι που υπηρετεί άριστα την πρόθεση του αρθρογράφου να προβληματίσει τον έλληνα αναγνώστη για τη διαβρωτική επίδραση των εθνικών μύθων στην οικονομική και κοινωνική του ανάπτυξη. Η επιλογή των συγκεκριμένων λέξεων και φράσεων – π.χ. η λέξη «παραμύθι» που αντιπροσωπεύει τη λανθασμένη συλλογική αντίληψη ή πεποίθηση, αυτοί που «τρώνε πόρτες» αντί για όσους αποτυγχάνουν, «τα ζόρια» αντί για τις δυσκολίες, το «ζαχάρωμα» αντί για τη ζήλια ή τον φθόνο απέναντι σε όσα πιστεύουμε ότι διαθέτουν οι γείτονες και όχι

εμείς – όλα τούτα φέρνουν πιο κοντά στον μέσο αναγνώστη έννοιες δύσπεπτες και καθιστούν ευχερέστερη την αποδοχή τους.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Το ποίημα του Γ. Παυλόπουλου «Ο ποιητής και το ποίημα» αποδίδει αλληγορικά τη στενή σχέση ανάμεσα στον δημιουργό και το δημιούργημά του. Με βασικούς κειμενικούς δείκτες τη χρήση γ' ενικού προσώπου και την προσωποποίηση του ποιήματος, που διατρέχουν ολόκληρο το κείμενο, αισθητοποιείται η αλληλεξάρτηση δημιουργού και δημιουργήματος, μέχρι του σημείου η ύπαρξη του ενός να μη μπορεί να γίνει αντιληπτή χωρίς την ύπαρξη του άλλου. Στο πλαίσιο αυτό:

- Στην α' στροφική ενότητα (στ. 1-6) εικονίζεται η αντανάκλαση του πλήγματος ή του πόνου του δημιουργήματος πάνω στον δημιουργό (προσοχή στην επαναφορά «πάνω στ' αγκάθια», στ. 2 και «γεμάτο αγκάθια» στ. 6), εφόσον ο δημιουργός βλέπει τον εαυτό του στον καθρέφτη και αντικρίζει το δημιούργημά του.
- Στη β' στροφική ενότητα (στ. 7-12) υποδεικνύεται ότι η αλληλεξάρτηση μπορεί να λάβει και αρνητική χροιά, εφόσον η διατήρηση και η προστασία του δημιουργήματος μπορεί να πάρει και την απόχρωση της παγίδευσης και της τυραννίας του δημιουργού, όταν αυτό που έφτιαξε αυτονομείται και απειλεί να τον καταστρέψει (προσοχή στα ισχυρά μεταβατικά ρήματα δράσης «τυλίγει» και «πνίγει», στ. 11 και 12).
- Στη γ' στροφική ενότητα (στ. 13-18) αισθητοποιείται μία άλλη πλευρά της σχέσης δημιουργού και δημιουργήματος: Ο δημιουργός αγαπά το έργο του με ειλικρίνεια, ωστόσο δεν του είναι πιστός διότι, αν είναι αληθινός δημιουργός, αισθάνεται την ανάγκη να δημιουργήσει και άλλα έργα και να διατηρήσει την ίδια ακριβώς σχέση μαζί τους. Το δημιούργημα το γνωρίζει αυτό και το αποδέχεται ως πραγματικότητα (ιδιαίτερη προσοχή στους ιστορικούς χρόνους των ρημάτων που διατρέχουν τους στίχους – *αγκάλιασε, μίλησε, φίλησε, ξεχνούσε* – εμφανίζοντας τον κύκλο της αγάπης και της απόρριψης ως κάτι επαναλαμβανόμενο αλλά και ολοκληρωμένο στο παρελθόν).

Στην ελεύθερη απάντηση οι μαθητές / οι μαθήτριες αναμένεται να εκφράσουν τις δικές τους απόψεις, για όποιο πεδίο της δημιουργικότητας του ανθρώπου επιθυμούν, με βάση τα ερεθίσματα και τα βιώματά τους.